

‘सम्मानो गन्तः समितिः सम्मानी’

UNIVERSITY OF NORTH BENGAL
B.A. Honours 1st Semester Examination, 2022

CC1-SANSKRIT (101)

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 60

The figures in the margin indicate full marks.

1. प्रत्याहारस्थाः वर्णाः के भवन्ति ? (त्रयाणाम्) 2×3 = 6
झश्, इक्, वल्, खय्, अक्।
2. संज्ञासाधनं करणीयम् (त्रयाणाम्)– 2×3 = 6
सवर्णम्, पदम्, गुणः, इत्, उदात्तः।
3. त्रयाणां सन्धिविच्छेदं त्रयाणां सन्धिं च साधयत – 6
रमेशः, पावकः, सुध्युपास्यः, प्रेजते, भूर्ध्वम्, प्रौढः
मधु + अरिः, गो + इन्द्रः, लता + इय, परम + ऋतः, कृष्ण + ऋद्धिः
4. ससूत्रं पदसाधनं कुरुत (प्रत्येकशः द्वयोः) – 6×2 = 12
(i) रामान्, ज्ञानानि, रमया, मत्या
(ii) वभूव, एधन्ते, भवानि, भवावः
5. अधोलिखितेषु त्रयाणां सूत्राणां व्याख्या कार्या – 4×3 = 12
(क) तिङ्शित् सार्वधातुकम्
(ख) अतो दीर्घो यञि
(ग) आर्धधातुकस्येड् वलादेः
(घ) अमि पूर्वः
(ङ) भिदघोऽन्त्यात् परः

6. चतुर्णां वाच्यपरिवर्तनं कुरुत -

3×4 = 12

- (क) राजा विप्राय गां ददाति ।
- (ख) छात्रा पुस्तकानि पठन्ति ।
- (ग) शिषयः चन्द्रं दृष्टवन्तः ।
- (घ) बालकाः हसन्ति ।
- (ङ) रामः विहगान् पश्यति ।
- (च) देवदत्तः वेदं पठति ।

7. संस्कृतभाषायाम् कस्यचिदेकस्य अनुवादं कुरुत -

6×1 = 6

- (a) A poor man who earns his livelihood by honest means is happier than a rich man who has amounting a huge fortune by dishonest means.
- (b) What is the utility of acquiring knowledge, if it makes a man proud and selfish? The main function of learning is to foster politeness.

—x—

‘समानो मन्त्रः समितिः समानो’

UNIVERSITY OF NORTH BENGAL
B.A. Honours 1st Semester Examination, 2022

CC2-SANSKRIT (102)

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 60

The figures in the margin indicate full marks.

विभाग:-क:

1. कस्यचिदेकस्य प्रश्नस्य उत्तरं प्रदेयम् – 12×1 = 12
 - (क) दिलीप-सुदक्षिणयोः अपुत्रकतायाः कारणं किम् ? संतानलाभार्थं ताभ्यां किं कृतम्, इत्येतत् सर्वं 'रघुवंशम्' इति महाकाव्यस्य प्रथम-सर्गानुसारं विशदयत।
 - (ख) किं रघुवंशम् महाकाव्यं वा, न वा इति सविशदम् आलोचयत।
2. संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च एकस्य व्याख्या कार्या – 6×1 = 6
 - (क) क्व सूर्यं प्रभवो वंशः क्व चाल्पविषया मतिः।
तितीर्षुर्दुस्तरं मोहादुडुपेनास्मि सागरम्॥
 - (ख) प्रजानामेव भूत्वर्थं स ताभ्यो बलिमग्रहीत्।
सहस्रगुणमुत्स्रष्टुमादत्ते हि रसं रविः॥
3. वङ्गभाषायाम् आङ्ग्लभाषायां वा द्वयोः अनुवादः करणीयः – 3×2 = 6
 - (क) तं सन्तः श्रोतुमर्हन्ति सदसद् व्यक्तिहेतवः।
हेमनः संलक्ष्यते ह्यग्नी विशुद्धिः श्यामिकापि वा॥
 - (ख) व्यूढोरस्को वृषस्कन्धः शालप्रांशुर्महाभुजः।
आत्मकर्मक्षमं देहं क्षात्रो धर्मं इवाश्रितः॥
 - (ग) मन्दः कवियशः प्रार्थी गमिध्याम्युपहास्यताम्।
प्रांशुलभ्ये फले लोभादुद्वाहुरिव वामनः॥
4. संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च द्वयोः संक्षिप्तोत्तरं प्रदेयम् – 3×2 = 6
 - (क) रघुवंशम् इति काव्यस्य प्रख्यातटीकाकाराणां नामानि तथा टीकानां नामानि लिखत।
 - (ख) "सम्पद-विनिमयेनोभौ दधतुर्भुवनद्वयम्"— अत्र 'उभौ' इति पदेन कौ बोद्धव्यौ ? भुवनद्वयं किम् ? तौ कथं सम्पदविनिमयम् अकुरुताम् ?
 - (ग) 'स्वाहयेयं हविर्भुजम्'— स्वाहा का ? क किं निमित्तं हविर्भुक् इत्युच्यते ? अत्र 'स्वाहा' 'हविर्भुक्' इति पदद्वयेन कौ बोध्यते ?

विभाग -ख

5. संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च एकस्य उत्तरं प्रदेयम् – 12×1 = 12
- (क) "न हि प्रियं प्रवक्तुमिच्छन्ति मृषा हितैषिणः" – वाक्यस्यास्य वक्ता कः ? कः प्रति वक्तुं इत्यमुक्तिः ? किराताजुनीयम् इति महाकाव्ये यत्र यदुक्तं तत् सर्वं प्रतिपादयत ।
- (ख) "नारिकेलफलसम्भितं बन्धो भारयेः" – इति वचनस्य याथार्थ्यं सोदाहरणं प्रतिपादयत ।
6. संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च एकस्य व्याख्या कार्या – 6×1 = 6
- (क) क्रियासु युक्तैर्नृपः चारचक्षुषः,
न वञ्चनीयाः प्रभवोऽनुजीविभिः ।
अतोऽर्हसि क्षन्तमसाधुसाधु वा
हितं मनोहारि च दुर्लभं वचः ॥
- (ख) अबन्धकोपस्य विहन्तुरापदां
भवन्ति वश्याः स्वयमेव देहिन्ः ।
अमर्षशून्येन जनस्य जन्तुना
न जातहार्देन न विद्विषादरः ॥
7. एकस्य श्लोकस्य पादपुराणं कुरुत – 6×1 = 6
- (क)
..... ।
सदानुकूलेषु हि कुर्वते रतिं
..... ॥
- (ख)
..... ।
.....
वितन्यते तेन नयेन पौरुषम् ॥
8. द्वयोः संक्षिप्तोत्तरं प्रदेयम् – 3×2 = 6
- (क) चारचक्षुषः कः ? अत्र कः समासः ?
- (ख) 'वच भूपतीनां चरितं क्व जन्तवः' – अस्य वक्ता कः ? भूपतीनां चरितं कीदृशम् ?
- (ग) 'अहो दुरन्ता बलवद्विरोधिता' – कः किमर्थं उक्तवान् उक्तिमिमाम् ?

—x—

‘সবগণে মনঃ সন্নিবিষ্ট সমাণী’

UNIVERSITY OF NORTH BENGAL
B.A Programme 1st Semester Examination, 2022

DSC1/2-P1-SANSKRIT (101)

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 60

The figures in the margin indicate full marks

1. Answer any **one** question from the following: 12×1 = 12
 - (a) Write a detailed note on Elephant episode according to अभिज्ञान-शाकुन्तल।
 - (b) Compare the character of अनसूया and प्रियंवदा।

2. Explain any **one** of the following: 6×1 = 6
 - (a) गच्छति पुरः शरीरं धावति पश्चादसंस्थितं घेतः।
चीनांशुकमिव केतोः प्रतिवातं नीयमानस्य ॥
 - (b) अर्थो हि कन्या परकीय एव
तामद्य संप्रेष्य परिग्रहीतुः।
जातो ममायं विशदः प्रकामं
प्रत्यर्पितन्यास इवान्तरात्मा ॥

3. Translate into English or Bengali any **one** of the following: 6×1 = 6
 - (a) यात्येकतोऽस्तशिखरं पतिशेषधीनाम्
आविष्कृतोऽरुणपुरःसर एकतोऽर्कः।
तेजोद्वयस्य युगपदव्यसनोदयान्ध्या
लोको नियम्यत इवैष दशान्तरेषु ॥
 - (b) मानुषीषु कथं वा स्यादस्य रूपस्य सम्भवः।
न प्रभातरलं ज्योतिरुदेति यस्तुधातलात् ॥
 - (c) सरसिजमनुविद्धं शैवलेनापि रम्यं
मलिनमपि हिमांशोर्लक्ष्म लक्ष्मीं तनोति।
इयमधिकमनोज्ञा बल्कलेनापि तन्वी,
किमिव हि मधुराणा मण्डन नाकृतीनाम् ॥

4. Answer any *three* of the following questions: 2×3 = 6
- (a) How many Acts in the drama अभिज्ञानशकुन्तल ? Which Act is the best Act of them?
- (b) Who were the parents of शकुन्तला ?
- (c) Who are काश्यप and माघव्य ?
- (d) Who is करभक ? What did he inform to दुष्यन्त ?
5. Explain (a) or (b) : 12×1 = 12
- (a) सहयुक्तोऽप्रधाने, अकथितञ्च, स्पृहेरीप्सित ।
- (b) दिवः कर्म च, कालाध्वनोस्त्वन्तसयोगे, तथायुक्तं चानीप्सितम् ।
6. Account for the case-endings any *three*: 1×3 = 3
- (a) हरिः वैकुण्ठम् अधिशेते ।
- (b) राजा विप्राय गां ददाति ।
- (c) लक्ष्म्या सेवितो हरिः ।
- (d) माता पुत्राय चन्द्रं दर्शयति ।
- (e) विद्यालयमभितो नदी वहति ।
7. Expound and name the समास any *three* : 1×3 = 3
- प्रतिदिनम्, समक्षम्, यूपदारुः, सप्तगङ्गम्, नखभिन्ना ।
8. Give the resulting forms of any *six* of the following: 1×6 = 6
- कृ + क्तिन्, भिद् + क्त, भुज् + तुमुन्, नम् + क्त्वाच्, लम् + शानच्, दा + यत्, यज् + क्तवतु, आ-गम् + ल्यप् ।
9. Join and dis-join the सन्धि any *six* of the following: 1×6 = 6
- सप्त + ऋषिः, कवि + इन्द्रः, च + एव, मधु + अरिः, भवनम्, रमेशः, पतञ्जलिः, जनैकः ।

—x—

उत्तमो गन्तव्योः सविधिः सप्तमी

UNIVERSITY OF NORTH BENGAL
B.A. Honours 1st Semester Examination, 2022

GEI-PI-SANSKRIT

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 60

The figures in the margin indicate full marks.

UNIT-I

1. Answer any **three** questions of the following: 6×3 = 18
- (a) Join and disjoin the Sandhi any **six** of the following: 1×6 = 6
- (i) आदौ + एव, (ii) विधु + उदयः, (iii) कृष्ण + ऋद्धिः, (iv) साधू + इमौ, (v) भवनम्,
(vi) प्रेजते, (vii) साध्विदम्, (viii) इत्युच्यते, (ix) नरोऽयम्।
- (b) Decline any **six** of the following: 1×6 = 6
- (i) फल in तृतीया-बहुवचन।
(ii) वधू in षष्ठी-बहुवचन।
(iii) सुधी in सप्तमी-एकवचन।
(iv) मुनि in चतुर्थी-एकवचन।
(v) वणिज् in सप्तमी-एकवचन।
(vi) नामन् in तृतीया-एकवचन।
(vii) अस्मद् in पञ्चमी-बहुवचन।
(viii) इदम् (स्त्रीलिङ्ग) षष्ठी-द्विवचन।
(ix) धेनु in सप्तमी-बहुवचन।
- (c) Conjugate any **six** of the following: 1×6 = 6
- (i) भू in विधिलिङ् मध्यमपुरुष-बहुवचन।
(ii) पद् in लङ् प्रथमपुरुष-द्विवचन।
(iii) हन् in लृट् उत्तमपुरुष-एकवचन।
(iv) लिख् in लोट् मध्यमपुरुष-बहुवचन।
(v) कृ in लट् प्रथमपुरुष-बहुवचन।
(vi) अद् in लोट् उत्तमपुरुष-द्विवचन।
(vii) अस् in लट् प्रथमपुरुष-बहुवचन।
(viii) गम् in लृट् उत्तमपुरुष-द्विवचन।
(ix) सेव् in विधिलिङ् मध्यमपुरुष-एकवचन।
- (d) Account for the case-endings any **three** of the following underlined words: 2×3 = 6
- (i) इन्द्राय वषट्।
(ii) क्रन्दत् पुत्रस्य माता जगाम।
(iii) अल्पस्य हेतोः बहु मा त्यज।

- (iv) घौरे गते का पन्था ।
(v) वात्ताय कपिला विद्युत् ।
(vi) अनु हरिं सुरा ।

UNIT-II

2. Answer any **one** question of the following: 12×1 = 12
(a) Write a detail note on the Dialogue Hymns in RgVeda.
(b) Write a detail note on Aśwaghōṣ (अश्वघोष) as a pre Kalidasian poet.
3. Write short notes on any **four** of the following: 3×4 = 12
गोपथब्राह्मणम्; बृहदारण्यकोपनिषद्; पाणिनीयशिक्षा; पञ्चतन्त्रम्; विक्रमोर्वशीयम्; वेणीसंहारम् ।

UNIT-III

4. Answer any **one** of the following: 12×1 = 12
(a) "उपमा कालिदासस्य" – Discuss it according to the drama अभिज्ञानशकुन्तलम् ।
(b) What is the curse of Durvasa? What is the significance of this curse in the drama अभिज्ञानशकुन्तलम् ?
5. Translate into English or Bengali any **one** of the following verses: 6×1 = 6
(i) (a) न खलु न खलु बाणः सन्निपात्योऽयमस्मिन्
मृदुनि मृगशरीरे तुलराशाविवग्निः ।
क्व वत हरिणकाणां जीवितं घातिलोलं
क्व च निशितनिपाता वज्रसाराः शरास्ते ॥
(b) यास्यत्यद्य शकुन्तलेति हृदयं संस्पृष्टम् उत्कण्ठया
कण्ठः स्तम्भितवाष्पवृत्तिकलुषः चिन्ताजडं दर्शनम् ।
वैक्लव्यं मम तापदीदृशमिदं स्नेहादरण्यौकसः
पीडयन्ते गृहिणः कथं नु तनयाविश्लेषदुःखैर्नवैः ॥
अथवा
(ii) (a) मुक्तेषु रश्मिषु निरायतपूर्वकाया
निष्कम्पचामरशिखा निभृतोर्ध्वकर्णाः ।
आत्मोद्धतैरपि रजोभिरलङ्घनीयाः
घावन्त्यमी मृगजवाक्षमयेव रथ्याः ॥
(b) अर्थो हि कन्या परकीय एव
तामद्य संप्रेष्य परिग्रहीतुः ।
जालो ममाय विशदः प्रकामं
त्रयार्पितन्यास उजान्तरात् ॥

সম্মানো মন: সঞ্চিতি: সপাণী

UNIVERSITY OF NORTH BENGAL
B.A. Programme 1st Semester Examination, 2022

LCC1-P1-SANSKRIT

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 60

The figures in the margin indicate full marks.

UNIT-I

1. Decline any *six* of the following:

1×6 = 6

- (क) नर in सप्तमी-एकवचन ।
(ख) लता in चतुर्थी-बहुवचन ।
(ग) पति in तृतीया-द्विवचन ।
(घ) इदम् (पुं) in द्वितीया-एकवचन ।
(ङ) द्वि in षष्ठी ।
(च) वारि in द्वितीया-बहुवचन ।
(छ) गुणिन् in षष्ठी-द्विवचन ।
(ज) युष्मद् in चतुर्थी-द्विवचन ।
(झ) तद् (स्त्री) तृतीया-बहुवचन ।

2. Conjugate any *six* of the following:

1×6 = 6

- (क) पठ् in लट् प्रथमपुरुष-द्विवचन ।
(ख) सेव् in लङ् मध्यमपुरुष-द्विवचन ।
(ग) पच् in लोट् प्रथमपुरुष-बहुवचन ।
(घ) भू in लृट् उत्तमपुरुष-एकवचन ।
(ङ) क्रीड् in लोट् प्रथमपुरुष-द्विवचन ।
(च) स्मृ in लृट् मध्यमपुरुष-बहुवचन ।
(छ) पा in लङ् प्रथमपुरुष-द्विवचन ।
(ज) स्था in विधिलिङ् उत्तमपुरुष-एकवचन ।
(झ) दृश् in लोट् प्रथमपुरुष-एकवचन ।

UNIT-II

3. Account for the case-ending of any *six* of the following underlined words:

2×6 = 12

- (क) शिशवे रोचते मोदकम् ।
(ख) नृपाय दूतं प्रेषय ।
(ग) कविषु कालिदासः श्रेष्ठः ।
(घ) फलेभ्यो वनं याति ।

- (ड) बलाद् गृहीतो शत्रुः ।
 (च) गुरुं नमस्करोति शिष्यः ।
 (छ) देव्यौ नमः ।
 (ज) भो राजन्! देहि धनम् ।

4. Expound and name the Samāsas in any *three* of the following:

2×3 = 6

- (क) अहिनकुलम् ।
 (ख) नीलोत्पलम् ।
 (ग) सपुत्रः ।
 (घ) दशाननः ।
 (ङ) पलान्नम् ।

5. Change the voice (any *three*):

2×3 = 6

- (क) शिशुः क्रन्दति । (भाववाच्ये)
 (ख) त्वया पुस्तकं पठ्यते । (कर्तृवाच्ये)
 (ग) रामः पुत्रं प्रश्नं पृच्छति । (कर्मवाच्ये)
 (घ) बालकेन वृक्षाः सिद्ध्यन्ते । (कर्तृवाच्ये)
 (ङ) अश्वैः घाव्यते । (कर्तृवाच्ये)

UNIT-III

6. Give the resulting forms any *four* of the following:

3×4 = 12

- (क) तृप् + क्त, गम् + तुमुन्, ज्ञा + तव्य ।
 (ख) नम् + यत्, स्था + तव्य, भृ + क्यप् ।
 (ग) नश् + क्त, भी + क्तिन्, जि + यत्षत् ।
 (घ) गै + शतृ, वृत् + शानच्, श्रम् + क्तिन् ।
 (ङ) परा-जि + ल्यप्, पा + क्त, स्था + शतृ ।
 (च) दृश् + अनट्, कृ + तव्य, यघ् + तुमुन् ।

UNIT-IV

7. Read the following passage carefully and answer in simple sanskrit questions following:

12

तदाकर्ण्य दमनकश्चिन्तयामास-तद् युद्धाय कृतनिश्चयोऽयं दृश्यते दुरात्मा । तद् यदि कदाचित्
 तीक्ष्णश्रृङ्गाभ्यां स्वामिनं प्रहरिष्यति तदा महाननर्थः संपद्यते । तदेनं भूयोऽपि स्वबुद्ध्या प्रबोध्य
 तथा करोमि यथा देशान्तरगमनं करोति । आह च-भो मित्र! सम्यगभिहितं भवता, किन्तु कथं-
 स्वामिभृत्ययोः संग्रामः ।

- (क) दमनकः किं चिन्तयामास ?
 (ख) स किं वदति ?
 (ग) श्रृङ्गाभ्यां स्वामिनः प्रहारे किं भविष्यति ?
 (घ) 'दुरात्मा' पदेन को बोध्यते ?